

Vysokoškolská kvalifikační práce (diplomová práce)
posudek oponenta

Jméno a příjmení studenta, vč. titulů: BcA. Ondřej Horák Dis. et Dis.

Název práce: Z přírody

Slovní hodnocení:

První prací od Ondřeje Horáka, kterou jsem viděl pouze v elektronické dokumentaci, byl cyklus obrazů nazvaný Asfalty, který vznikl tak, že si autor kladl papír velikosti pozdějšího plátna přímo na chodníky a silnice a zakresloval v poměru 1:1 opravované a vrstvené asfaltové záplaty, které poté v ateliéru převáděl do klasicky malovaných obrazů. Vznikl tak soubor značně abstrahovaných pláten, který vzdáleně odkazoval k americké malbě „field painting“. Byly to zajímavé, velkoryse malované obrazy, které působily dojmem volné abstraktní malby, ač ve skutečnosti byly záznamem viděné reality.

Nový cyklus jeho obrazů, který jsem viděl vznikat již v jeho školním ateliéru na FaVU, se již posunul k nezobrazujícímu způsobu malby, který pro mladého, ještě nezkušeného umělce může být zrádný. U klasické světové avantgardy jsme často viděli, že umělci postupovali v zobrazování od viděné reality k postupnému abstrahování tématu a někteří, ti nejradikálnější z nich, vstoupili na půdu čisté nezobrazující malby. Tento proces byl ovšem dlouhý, bolestivý v nejistotě a zdůvodněný filosofickými či teosofickými ideami. Byl projevem vizionářství a provázený vášnivými a někdy nenávislivými diskusemi. Od druhé poloviny 20. století se stávalo stále více běžné, že mnozí umělci neopakovali (proč také?) tyto náročné cesty abstrahování, ale navázali rovnou na své předchůdce, na jejich metody práce, jejich vizualitu, strategii a převzali jejich formu, ať již geometrickou, gestickou, nebo informelní.

Nové práce Ondřeje Horáka se řadí k tomuto typu. Velmi přesvědčivě a citlivě namaloval cyklus obrazů, který se neodkazuje k vizuálnímu světu kolem nás, přírodě, technice, mikrosvětu či makrosvětu, ale pracuje naprosto volně, svobodně, pouze s kompozicí, škálou šedých tónů a formální ideou. To sice není v současném umění nic překvapivého, ale pro mě je překvapivá míra jistoty, s jakou se dokáže pohybovat tak záhy v oblasti nezobrazující malby.

Jeho strategie vychází z osvědčené metody spojování protichůdných tendencí. Malby vznikají gestickým nastříkáním jemně zatonované barvy na bílý podklad, což vytváří pocit něčeho živelného, expresivního, ovšem pouze v náznaku. Další postup spočívá v rozvržení geometrické kompozice přes tento „drippingový“ podklad, která má charakter jednoduchého obdélníkového či kruhového vymezení ploch z centra, či mimo střed obrazu postupně k okraji formátu obrazu. Potom přichází ta nejzajímavější, pomalá a pracná fáze, kdy náhodně gesticky vytvořené skvrny v jemné barvě jsou pracně a precizně přemalovávány černou nebo šedou barvou. Už tohle by mohlo být samo o sobě tématem malby, jak to již v 90. letech minulého století ukázal na několika variacích na obrazy J. Pollocka holandský malíř Daan van Golden /Study Pollock/. Ondřej se ovšem pouze tímto nespokojuje a přidává k černé barvě pět odstínů šedé, až po tak jemnou, že téměř splývá s barvou drippingu. Právě

přechody těchto odlišných šedých tónů zviditelňují jednoduchou geometrickou konstrukci, která udává jeho kompozicím pevný řád a rytmus. Opakující se základní geometrické útvary v narůstající velikosti a jejich postupné zesvětlování či ztmavování působí dojmem vrstvení různě velkých skleněných tabulí přes sebe. Takto vzniká pocit transparentnosti a světelného vrstvení, který evokuje efemérnost celé obrazové skladby. Malba se jeví jako něco nepevného, neuchopitelného, nejistého, ač paradoxně pevně vystavěného, a tak pracně promalovaného. Kvalitou díla se zde stává nejenom samotný akt pracného přemalovávání, který Ondřej tak zdůrazňuje ve své obhajobě, ale také smyslové působení, kompozice, formát, pocit řádu či naopak jeho mizení a v neposlední řadě dojem těkavosti a nestálosti, který je tak typický pro vnímání dnešního světa.

Ostatně abstraktní obrazy mohou souviset se skutečností více než ty, které něco konkrétního popisují či zobrazují.

Domnívám se, že Ondřej posledními cykly obrazů předvedl nesporný talent a schopnosti úspěšně pracovat s odlišnými uměleckými přístupy.

Otázky k rozpravě:

Závěrečné hodnocení: Navrhuji ocenit jeho práci vysokým hodnocením, které si zaslouží.

Návrh klasifikace: A

Posudek vypracoval(a): Pavel Hayek

Datum: 10. 5. 2015

Podpis: